

**ДЕВІТАЛІЗАЦІЯ ЯК НЕГАТИВНА ПОЗИТИВНІСТЬ: КРИТИЧНЕ
ОСМИСЛЕННЯ ДІЙСНОСТІ**

*Наталія Доній
Чернігів*

На основі аналізу категорії заперечення виводиться сутність девіталізації як концепту, що набуває негативного забарвлення в контексті співвідношення з позитивним концептом «вітальність».

Ключові слова: вітальність, девіталізація, твердження, заперечення, негація.

Девіталізація (від лат. – втрата життя внаслідок розпаду), як концепт, що сприймається вкрай негативно, породжує запит щодо доцільності його введення в науковий словообіг. Така постановка питання підживлюється звучанням голосів, які вважають введення концепту «девіталізація» спробою прикриття положом таємничості констатації смерті. Будь-який концепт, як відомо, є суттю єдності його різних аспектів, граней і моментів предмету. Таке положення не оминуло й концепт «девіталізація», що має багатовікову історію накопичення сенсового багажу. Існування сили, прихованої за девіталізацією, відчувалося на інтуїтивному рівні й періодично, згадувалося як негативний, протилежний вітальності феномен, але вербально номінація не відбувалася. Проте, представники класичної діалектики добре розуміли, що ігнорування інобуття та протилежностей, до числа яких належить девіталізація, – це гола абстракція. Наприклад, Г. Гегель зазначав, що подібна вдоволеність «в-собі-буття» є шляхом помилок: «життя бога та божественне пізнання, таким чином, можна, звісно, проголосити деякою грою любові з самою собою; проте ця ідея опускається до повчальності й навіть до вульгарності, якщо при цьому не вистачає серйозності, страждання, терпіння й роботи негативності» [4, 13].

Для того, щоб наблизитися до розуміння суті негативних процесів, в першу чергу, доцільно звернутися до традицій аналізу заперечення як денотату негації. В області денотативних смислів категорія заперечення звернена до тих сторін дійсності, що узагальнені в поняттях «буття/небуття», «наявність/відсутність» (онтологічний денотат твердження/заперечення). Залежно від логіко-граматичного типу висловлювання ця семантика конкретизується у значеннях «буття/небуття субстанції», «наявність/ брак дії, стану, події, факту, ситуації в цілому», «присутність/ відсутність ознаки предмету» й т. ін. Можна сказати, що наполягання на доцільності рефлексії щодо негативних категорій здебільшого спричинене розумінням дієвої сили, що стоїть за запереченням та водночас усвідомленням його ролі в розвитку соціуму. Такий умовивід переносить дослідника в систему координат, за якою девіталізацію краще розглядати з діалектичної позиції, тим паче, що «в діалектиці заперечувати не означає просто сказати «ні» чи об'явити річ не існуючою, чи зруйнувати її будь-яким способом» [13, 145]. Тож, здається, акценти розставлено й це можна вважати показником аргументованості вивчення заперечення як концептуально важливого.

Так історично склалося, що філософія віддає перевагу дуальному мисленню, проте в сучасній вітчизняній філософії значної зацікавленості категорією «заперечення» не спостерігається. З одного боку, це може бути пояснено видимою тривіальністю цієї філософської категорії та достатньою їх вивченістю (в цьому напрямку представлені роботи Аристотеля, І. Канта, Г. Гегеля та ін.), а з іншого – те, що «заперечення», як категорія, є доволі складною в теоретичному відношенні, що й відлякує науковців ХХ-ХХІ ст. Здебільшого значна джерельна база, що стосується питання заперечення, перебуває в площині сучасного лінгвістичного дискурсу. Серед робіт філософського характеру, присвячених проблематиці «твердження/ заперечення» в кінці ХХ – початку ХХІ ст. виділяється доробок І. Бродського, Д. Колбіна, Г. Левіна. Незважаючи на достатню представленість в класичній філософській думці теорій аналізу «твердження/ заперечення» можна констатувати відсутність новітнього погляду на цю опозицію. Враховуючи це, метою публікації виступає спроба переосмислення значення заперечення як форми негативної позитивності, що в подальшому може сприяти кращому розкриттю суті негативних процесів, до числа яких входить й девіталізація.

В філософському дискурсі можна виділити два основні блоки підходів, що присвячені негації та запереченню. *Гносеологічний блок* концепцій першим представляє доробок Аристотеля. Давньогрецький філософ в рамках логічного трактату «Про тлумачення» провів аналіз категорій твердження та заперечення, намагаючись подолати помилкові знання. Фактично розроблене Аристотелем вчення про категоричні висловлювання започаткувало традицію розгляду заперечення як «висловлювання [віднімаюче] щось від чогось» [2, 96]. Запереченню завжди протистоїть певне твердження – й це є обов'язковою умовою існування як самого твердження, так і заперечення: «одному твердженню відповідає лише одне заперечення, адже заперечення повинно заперечувати саме те, що затверджує твердження» [2, 98]. Продовжуючи розвиток думки, Аристотель вказує: категоричне висловлювання вміщує віднесення того, про що йде мова, до дійсності в формі припущення його реально існуючим чи не існуючим. Останнє стало для Аристотеля головним, але не єдиним висновком. Підходячи дещо з іншого боку, давньогрецький філософ спробував проаналізувати заперечення як висловлювання про реальну роз'єднаність [1, 132]. Аристотель впевнений, що якщо не можна надати заперечення, то «в цьому випадку ані те ані інше не вимовляється й тоді нічого не існує» [1, 132]. Подальшого пояснення суті роз'єднаності Аристотель не надав, залишивши його серед достатньо туманних категорій.

Іншою значимою фігурою гносеологічного напрямку є Іммануїл Кант. Як зазначив сам Кант, категорія заперечення для нього до кінця не була ясною, проте, форма заперечення для філософа представляла собою цілу соціальну процедуру, існуючу в загальному процесі соціального [7, 77]. Кант звертав увагу на той факт, що ігнорування заперечення (негативної величини) призвело до ряду помилок та хибних тлумачень. Кант пише: «...негативні величини суть не заперечення величин, як це можна було б припустити за подібністю виразу, а дещо само по собі справді позитивне й тільки протилежне чомусь іншому» [7, 44]. Тож, негативне, як духовний прояв іншого, несе в собі власну інтенцію, яку категорично не можна вважати абсолютно негативною. Цю якість негація набуває тільки відносно іншої величини. Крім того, жодна з величин не є простим запереченням чи твердженням. І. Кант уточнюючи, що протилежність це завжди взаємовідношення, класифікує протилежності двох видів: 1) логічна – протиріччя скасовують одне одного та свої наслідки, тобто підсумком дії такої протилежності є Ніщо; 2) реальна – без протиріччя, тобто коли «два предикати однієї й тієї ж речі протилежні, та не за законом протиріччя. Тут також одне скасовує те, що інше вважає, але слідство [тут] *дещо*» [7, 46].

Кант випереджаючи запитання щодо специфіки кожного з протиріч формулює певні правила розпізнавання. Тож, реальне протиріччя має місце, якщо одна з двох речей, що позитивна за своєю суттю, долає наслідки іншої. У випадку якщо мова йде про нульовий наслідок при позитивній основі тоді можна говорити про реальну протилежність [7, 51-53]. Але найголовніше чим на думку Канта відрізняється один вид від іншого є підсумок заперечення: «Заперечення, якщо воно наслідок реального протиріччя – це позбавлення; будь-яке заперечення, якщо воно не результат такого роду протилежності... відсутність» [7, 54]. Отже, якщо мову вести про негативність в контексті кантівського розуміння заперечення, то воно може бути в двох іпостасях – як позбавлення, що є негативним благом, й як відсутність. Кант виходячи з законів механіки цілком впевнений що в соціумі існує певна рівновага й усі протилежності все одно, в підсумку, дають нульовий результат, тож «позитивний зміст в світі не може ані збільшуватися ані зменшуватися» [7, 73]. Відтак, логіка підказує що при виникненні якогось феномена (явища) з позитивним сенсом, майже одночасно повинен виникнути такий само феномен (явище), але з негативною основою, тобто згідно законів логіки при виникненні «А» виникає й «-А». Виходячи з потенційної протилежності скажемо, що взагалі існує лише щось позитивне, яке в залежності від умов отримує негативне забарвлення. Цей висновок можна проілюструвати прикладом: ненависть – це негативна любов, й перше й друге є сильним почуттям, спрямованим на/проти людину(и). Розкриття Кантом розуміння категорії «заперечення» стало останньою масштабною концепцією в рамках гносеологічної класичної парадигми.

Мабуть найпершою теорією *онтологічного блоку* є концепція особливої негативної реальності, що своїм корінням уходить в світоглядні уявлення первісної людини про «видимий» та «невидимий» світ, «наявність» та «відсутність». «Відсутність» для

первісної людини означала неприсутність в полі зору. Минуле, майбутнє та відсутнє «тут і зараз» знаходилися для неї в невидимому світі й залишалися в ньому, перетворюючись на видиме під час сну або в сноподібних станах. Пізніше ідея відсутності та реального неіснування першими філософами була оформлена в категорію «небуття» й згодом в різних філософських школах отримала розмаїтий зміст для пояснення різноманітних явищ. Показовим є приклад трактування засновником індійської школи навья-ньяя Гангеші (XII ст.) небуття чи відсутності як особливої якості. «Подібно до того як «червоний колір» є ім'ям якості, «відсутність червоного кольору» є ім'ям іншої якості, що, як й перше, може характеризувати певну річ чи місце» [3, 10].

Окрему позицію в онтологічному блоці займає концепція «реальності відмінної від даної», що представлена доробком Платона. В діалозі «Софіст» Платон аргументовано виступає проти апологетів небуття в формі пустоти та прихильників заперечення існування небуття. Платон упевнений: небуття абсолютним не буває. Воно відносне, тобто небуття чогось конкретного означає буття чогось іншого. Платон вибудовує систему аргументацій наступним чином. Спочатку він виходить з позиції визнання існування іншого та визначає його сенс: «...те, що є інше, є за необхідністю інше по відношенню до іншого» [12, 326]. Потому він визначає умову, що спричинює появу іншого: «кожне одне є інше по відношенню до іншого не в силу своєї власної природи, проте в наслідок причетності ідеї іншого» [12, 326]. Отже, не природними примхами є те, що одне явище (річ) вважається позитивним, а інше – негативним. Причетність – ось той головний визначник, а відтак «...розповсюджена на усе природа іншого, роблячи усе іншим, стосовно буття, перетворює це в небуття, й, відповідно, ми вправі називати усе без винятку небуттям й в той же час, так як воно причетне буттю, називати це існуючим» [12, 328]. На думку Платона при веденні мови про небуття людина має на увазі не щось протилежне буттю, а лише щось інше. Для Платона цілком логічним є те, що небуття є причетним до буття й філософ намагається переконати також і читача, що в кожному без винятку елементі буття присутня й безкінечна кількість небуття. Тож, ще одним важливим онтологічним висновком, на якому наголошує давньогрецький філософ є умовивід – «Інобуття, буття іншого є необхідною умовою визначення конкретності буття», а, інше, як «відмінне від», вимагає точної вказівки, по відношенню до чого дане небуття є іншим буттям. Окрім доведення взаємообумовленості буття та небуття, в «Софісті» Платон презентує бачення категорії «негативність» (заперечення). На жаль, реальність є такою, що дозволяє констатувати – платонівська концепція заперечення як знання про інобуття залишила питанням про те, що треба вважати іншим, до кінця не розкритим. Продовжуючи лінію відліку усього від буття, філософ переконаний, що заперечення виключає лише певне буття чогось в чомусь. «Відтак, якщо б стверджувалося, що негативне означає протилежне, ми б з цим не погодилися чи погодилися б лише настільки, щоб «ні» й «не» означали дещо інше по відношенню до слова, що стоїть поряд, або ще краще, речам, до яких відносяться вказані слідом за запереченням слова» [12, 328]. Тож, головною заслугою Платона в розкритті негативного аспекту можна вважати його першість у відзначенні думки, що негативне висловлювання несе інформацію про світ й не є простою відсутністю знання чи знанням про якусь негативну реальність. Крім того, заперечення не є абсолютним, а є відносним, адже є виключенням чогось в чомусь.

Концепція заперечення як знання про інобуття пізніше набула широкого поширення й голосно заявила про себе в діалектиці Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. Філософ слідом за Платоном віддав перевагу онтологічній стороні розкриття категорії негативності, відводячи гносеологічний та соціально-антропологічний аспекти цієї категорії на другорядні позиції. Загалом, треба сказати, що для Гегеля негативність є найбільш суттєвим концептом, адже від наявності негативності залежить чи йде мова про живе чи мертво: «відсутність протилежностей, до яких приходять організм, є спокій мертвого» [6, 575-576].

Гегель впевнений, що протилежності існують в єдності, а єдність полягає в тому, що не зважаючи на взаємне виключення одна одної, протилежності, водночас, передбачають одна одну. Для Гегеля, згідно законів діалектики, найвища точка розвитку якоїсь форми вже несе в собі її загибель, адже в цій точці діє закон переходу кількості в якість [5, 258]. Момент діалектики полягає в іманентному переході одного визначення в інше, протилежне. Таким чином, Гегель наполегливо відстоює позицію, що реальне негативне

висловлювання «включає в себе» позитивне. Аргументуючи цю тезу, Гегель пише, що негативне судження не є тотальним запереченням, адже воно ще залишається позитивним. Дана тема протиріччя для Гегеля є внутрішнім імпульсом розвитку духу, що крок за кроком переходить від простого до складного, від безпосереднього до опосередкованого, від абстрактного до конкретного та все більш повного та істинного результату. Гарною ілюстрацією вище сказаного служить наведений Гегелем приклад з квіткою, що, розпускаючись, заперечує бруньку. «Ці форми, – пише філософ, – не тільки різняться між собою, але й витісняють одна одну як несумісні. Проте їх плінна природа робить їх у той же час моментом органічної єдності, в якому вони не тільки не суперечать одна одній, але кожна з них є так само необхідною, як і інша, і тільки ця однакова необхідність і становить життя цілого» [4, 9]. Гегель переконаний: дух залучений в постійний рух, джерелом якого є безперервність творчо-руйнівного процесу. Через те, що первісний кількісний негативний аспект сприяє якісній зміні правомірно говорити про негативності в онтологічному сенсі як про атрибут розвитку світу: «дух, що утворюється, повільно і спокійно дозріває для нової форми, руйнуючи одну частку будівлі свого колишнього світу за одною» [4, 6]. Таким чином, негативність для Гегеля є продуктивною та позитивною, оскільки виконує функцію очищення, накопичення позитивного змісту, самовдосконалення та самоствердження духу.

Не вдаючись до подальшого більш детального аналізу концепції Гегеля, відзначимо, що у гносеологічному аспекті Гегель розглядає негативність як метод розумової дії, як попередню сходинку пізнання. Водночас, Гегель не схвалює антропологічних і аксіологічних проєкцій. Говорячи про людину і суспільство, філософ йде від загального до часткового, тому соціальна динаміка розвитку як форма втілення духу є другорядною і похідною від законів буттєвого саморуку Абсолютної Ідеї. Соціально-антропологічний аспект є підвладним властивостям буття і аналізується Гегелем крізь призму онтології. З цієї причини всі онтологічні властивості світу проєктуються на соціальну реальність: діалектичний саморозвиток суспільства відбувається за рахунок взаємодії протилежностей, тобто індивіда і роду, а негативність – це всеохоплюючий атрибут розгортання світу завдяки якому можна вести мову про соціальну негативність як якість основного механізму динаміки розвитку суспільства. Таким чином, заслугою мислителя є формулювання родової категорії негативності в якості загального та обов'язкового принципу руху.

Якщо Гегель акцентує увагу виключно на онтології негативності, то Фрідріх Ніцше дещо змінює ракурс і пріоритетним для нього стає антропологічний аспект, що визначає всі сторони життя. Ніцше, розвиваючи нігілістичний дискурс доводить негатив до абсолюту й починає його з категорії жорстокості. Для реконструкції запропонованої Ніцше моделі жорстокості доцільним є звернення до властивостей життя, виділених філософом. У роботах Ніцше можна чітко виділити такі його характеристики: об'єктивність руйнівності, амбівалентність знищення, доцільність розкладання.

По-перше, Ніцше переконаний, що руйнівність – це об'єктивне явище, витоки якого не варто шукати «позаду світу» [9, 410], адже в цілому життя носить деструктивний характер: «... саме життя в суттєвому, саме в основних своїх функціях, діє образливо, насильницькі, грабіжницькі, руйнівні і було б просто немислимим без цього характеру» [9, 454].

По-друге, Ніцше виявляє амбівалентність знищення: творення і руйнування тісно пов'язані й взаємовключені одне в одне. «Вічна радість становлення, – пише філософ, – містить в собі також і радість знищення» [11, 629]. Неймовірно, але Ніцше переконаний, що взаємопроникнення творчого та руйнівного начал необхідне навіть на фізіологічному рівні й вважає, що для творчості потрібно сп'яніння, у тому числі і сп'яніння жорстокістю, руйнуванням, що надає «почуття зростання сили та повноти» [11, 598]. Поряд з амбівалентністю знищення виявляється доцільність розкладання частин для процвітання цілого: «Навіть в кожному окремому організмі справа йде не інакше: щоразу з істотним зростанням цілого зсувається і «сенса» окремих органів – при нагоді їх часткове руйнування, їх скорочення в кількості (скажімо, шляхом знищення середніх ланок) може виявитися ознакою зростаючої сили і досконалості» [9, 456]. Говорячи про онтологічні властивості життя, Ніцше опиняється на боці Гегеля стосовно того, що розкладання і знищення хоча й негативні за своєю суттю, але є об'єктивними та необхідними

процесами, що перегікають у свою протилежність. Отже, і Ніцше, і Гегель, виправдовують руйнування частини заради цілого.

Гносеологічний аспект моделі жорстокості у Ніцше розкривається через аналіз пізнання як процесу знищення й тут знову можна відстежити переклик з тими ідеями Гегеля, що шлях самопізнання духу стає одночасно і шляхом негації. Ця ідея для Ніцше поглиблюється вже в антропологічному ключі, бо трагічність існування полягає в тому, що «пізнання тягне за собою загибель» [10, 271]. Обравши шлях пізнання, людина, не задумується – розум, що пізнає, не творить, а руйнує життя. Відтак, людина, яка йде за розумом прирікає себе і світ на шлях знищення.

Антропологічний ракурс виявляє інстинктивну природу жорстокості. В роботах Ніцше прочитується подвійне ставлення до людини та її складної природи. З одного боку, людина «є хвора тварина взагалі», а з іншого – представник людського роду це «великий самоекспериментатор, невгамовний, ненаситний, невірний упертюк, вічний заручник майбутнього, очманілий від власної напіраючої кудись сили», «найбільш мужня», «відважна і щедра тварина» [9, 492]. Не зважаючи на таку розбіжність в характеристиках Ніцше повністю присвячує себе меті утвердження величі людини і намагається знайти основи для відновлення людської гідності.

Суперечливо оцінюючи людину, Ніцше, тим не менш, виділяє головне – справжня природа людини схована в її основних інстинктах: інстинкті жорстокості та інстинкті волі або волі до влади. Жорстокість заснована на придушенні інстинкту свободи і виражається в заподіянні та спостереженні за стражданням. Ніцше говорить про те, що жорстокість є найдавнішим правилом не тільки взаємозв'язку людини і навколишнього світу, а й ставлення до самої себе. Саме на тому, що жорстокість спрямована на володаря цього інстинкту, засноване «величезне і тривожне захворювання, від якого людство не оговталось і донині, страждання людини людиною, самою собою» [9, 462]. Другий інстинкт – «воля до влади» приховує потенцію, можливість самореалізації. Основна динаміка життя полягає в різноманітній взаємодії волі до влади та інстинкту жорстокості, тобто обидва інстинкту сприяють розвитку цивілізації.

Ніцше постійно наполягає на тому, що негативні дії та процеси несуть в собі користь для людства. На рівні всього людства процеси знищення сприймаються Ніцше як продуктивна жорстокість, завдяки якій відбувається якісне поліпшення людини як родової істоти. Так, повне знищення, згідно з Ніцше, очищує людський вид від слабких екземплярів, зміцнюючи і гартуючи здорових, сильних індивідуумів. Тому доцільність негативності в формі розкладання полягає в тому, що жорстокість або «все зле, жахливе, тиранічне, хиже і зміїне в людині так само сприяє піднесенню виду «людина», як і його протилежність» [10, 275].

Проведення паралелі з Гегелем дозволяє стверджувати, що хоча Гегель і Ніцше стоять на різних світоглядних платформах, обидва виявляють телеологічний аспект руйнування як самовдосконалення. Якщо онтологічний телеологізм негативності Гегеля полягає в русі духу до самого себе, то Ніцше показує, що антропологічне розкладання веде до зміцнення людського роду. Таким чином, інстинкт жорстокості виконує функції самозбереження і розвитку людини. Узагальнюючи сказане вище, слід зазначити, що в силу зміненої реальності кінця XIX століття, не вміщаючись в гегелівську систему, Ніцше піднявся на новий щабель критичного осмислення дійсності.

Підводячи підсумок, можна зазначити наступне. Категорія «заперечення» є однією з найдавніших й своїм корінням вона уходить в прадавні часи. Для представників онтологічних концепцій заперечення є категорією позитивною, а негативність вона отримує лише при співвідношенні зі своєю протилежністю. Постійне підкреслення представниками онтологічного та гносеологічного напрямків позитивного характеру заперечення та важливості її для розвитку світу не заважає негації ставати основою негативного дискурсу, потужно представленого в філософському дискурсі. Негатив, зведений Ніцше в світоглядний принцип переоцінки цінностей, став основою подальшого переосмислення всіх форм культури. Розвиваючи онтологічний аспект негативності Гегеля, Ніцше виявляє джерело деградуючого руху суспільства: це – розум, що пізнає, і форми його втілення, насамперед мораль. Пізнання, переконаний Ніцше, знищує життєвість, тому що прагне підпорядкувати буйство ірраціональної життєвої сили логіці мислення і збитковій моралі минулого. Крім того, для представників і онтологічного й гносеологічного блоків твердження /заперечення мають здатність до

взаємотрансцендентальності, а саме позитивність може отримати негативне забарвлення, а негативність, перейти на позицію позитиву. Повертаючись до концепту «девіталізація» вкажемо, що він як один з носіїв негатиї також володіє якістю позитиву, відтак, має в собі потенціал з часом, завдяки певним метаморфозам, стати джерелом розвитку людських сил та можливо набуті якостей вітальності.

Література:

1. Аристотель Метафизика. Сочинения: в 4-х т. / Аристотель. – М. : Мысль, 1976. – Т. 1. – С. 63-368.
2. Аристотель Об истолковании. Сочинения: в 4-х т. / Аристотель. – М. : Мысль, 1978. – Т. 2. – С. 91-115.
3. Бродский И. Н. Отрицательные высказывания / И. Н. Бродский. – Л. : Изд-во Ленинградского ун-та – 1973. – 104 с.
4. Гегель Г. В. Ф. Феноменология духа / Г. В. Ф. Гегель. – М. : Наука – 2000. – 495 с.
5. Гегель Энциклопедия философских наук. Наука логики / Г. В. Ф. Гегель. – М. : Мысль, 1974. – Т. 1– 452 с.
6. Гегель Энциклопедия философских наук. Философия природы / Г. В. Ф. Гегель. – М.: Мысль, 1975. – Т. 2. – 695 с.
7. Кант И. Опыт введения в философию понятия отрицания величины. Собрание сочинений в 8-ми т. Докритические произведения / И. Кант. – М. : Чоро, 1994. – Т. 2. – С. 41-84.
8. Колбин Д. Отрицание как основа негативной дискурсивности / Д. А. Колбин // Вестник Удмуртского ун-та. – Сер. Социология и философия. – 2007. – № 3. – С. 45-50.
9. Ницше Ф. К генеалогии морали: полемическое сочинение. Сочинения в 2-х т. / Ф. Ницше – М. : Мысль, 1996. – Т. 2. – С. 407-524.
10. Ницше Ф. По ту сторону добра и зла. Сочинения в 2-х / Ф. Ницше. – М. : Мысль, 1996. – Т. 2. – С. 238-406.
11. Ницше Ф. Сумерки идолов или как философствуют молотом. Сочинения в 2-х т./ Фридрих Ницше. – М. : Мысль, 1996. – Т. 2. – С. 556-630.
12. Платон Софист. Собр. соч-й в 4-х т./ Платон. – М. : Мысль, 1993. – Т. 2. – С. 275-345.
13. Энгельс Ф. Анти-Дюрринг / Фридрих Энгельс // Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. Т. 20. – М. : Гос. изд-во полит. литературы – 1961. – С. 5-342.

На основе анализа категории отрицания выводится сущность девитализации как концепта, который приобретает негативную окраску в контексте соотношения с положительным концептом «витальность».

Ключевые слова: витальность, девитализация, утверждение, отрицание, негация.

Based on the analysis of the category of negation shows the essence of the concept as devitalization, which acquires a negative connotation in the context of a positive relationship with a positive concept of «vitality».

Key words: vitality, devitalization, approval, negation.